

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет Економіки та менеджменту
/назва факультету/

Кафедра інформаційної діяльності та соціальних наук
/назва кафедри/

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

менеджменту

05408102

Галина ЦІХ

«30»

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

/назва дисципліни/

галузь знань 19 Архітектура та будівництво
/шифр і назва галузі знань/

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
/назва/

спеціальність 192 Будівництво та цивільна інженерія
/шифр і назва/

освітня програма Будівництво та цивільна інженерія
/назва/

спеціалізація —
/назва/

вид дисципліни обов'язкова, цикл загальної підготовки
/обов'язкова / вибіркова/

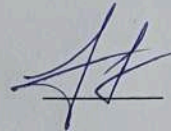
Тернопіль- 2024 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Філософія»
/назва дисципліни/

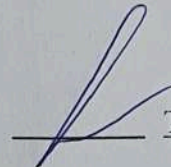
для студентів факультету інженерії машин, споруд та технологій
/назва факультету(ів)/

Розробники:

доцент кафедри інформаційної
діяльності та соціальних наук
доктор філософії у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
зі спеціальності 015 Професійна освіта

Наталія ГАБРУССВА

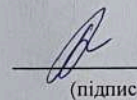
асистент кафедри інформаційної
діяльності та соціальних наук

Тамара ЧОП

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні
кафедри інформаційної діяльності та соціальних наук

(назва)

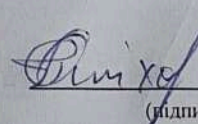
Протокол від «30» серпня 2024 року № 1
Завідувач кафедри

(підпис) Андрій КРИСЬКОВ
(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена НМК
факультету економіки та менеджменту

(назва)

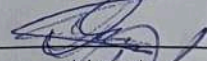
Протокол від «30» серпня 2024 року № 1
Секретар НМК

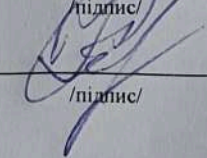

(підпис) Оксана ПОТІХА
(ініціали та прізвище)

Робоча програма погоджена:

Спеціальність 192 Будівництво та цивільна інженерія
/шифр і назва/

освітня програма Будівництво та цивільна інженерія
/назва/

Завідувач випускової кафедри
/підпис/ / Володимир ЯСНІЙ /
/ініціали та прізвище /

Гарант освітньої програми
/підпис/ / Олександр КОНОНЧУК /
/ініціали та прізвище /

1. Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів/годин	4 / 120	4 / 120
Аудиторні заняття, год.	48	12
Самостійна робота, год.	72	108
Аудиторні заняття, год		
- лекції, год.	32	8
- практичні заняття, год.	16	4
Самостійна робота:		
Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу	22	5
Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	16	67
Підготовка та написання есе, доповідей, проєктів	12	-
Підготовка до проведення контрольних заходів (контрольних робіт, тестування, заліку, екзамену)	22	36
Екзамен		

Частка годин самостійної роботи студента:

- денна форма навчання – 60%;
- заочна (дистанційна) форма навчання – 90%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

2.1. Мета дисципліни: формування в студентів інтересу до фундаментальних знань; стимулювання потреби до філософських оцінок історичних подій і фактів дійсності; розуміння студентами метафізичного способу пізнання світу. Формування системи світоглядних знань про буття людини, найістотніші взаємовідносини з природою, суспільством і духовним життям у всіх основних формах його існування; про суспільно-історичну природу релігії, закономірності її виникнення і функціонування в сучасному світі; про способи доведення і спростування, що забезпечують досягнення об'єктивної істини.

2.2 За результатами вивчення дисципліни студент повинен

продемонструвати такі результати навчання:

РН 1. Застосовувати основні теорії, методи та принципи математичних, природничих, соціально-гуманітарних та економічних наук, сучасні моделі, методи та програмні засоби підтримки прийняття рішень для розв'язання складних задач будівництва та цивільної інженерії.

РН 3. Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою.

РН 7. Виконувати збір, інтерпретацію та застосування даних, в тому числі за рахунок пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

інтегральної: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі будівництва та цивільної інженерії.

загальних:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 7. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Лекційні заняття

№ з/п	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Тема 1. Філософія як світогляд, її призначення, зміст і функції в суспільстві Коло основних філософських проблем. Специфіка філософського знання як форми відношень людини до світу. Світогляд як духовно-практичний спосіб освоєння світу. Структура світогляду та його історичні типи: міфологія, релігія, філософія. Взаємовідношення мислення і буття, духовного і тілесного, об'єктивного і суб'єктивного. Матеріалізм та ідеалізм. Основні методи пізнання дійсності. Діалектика і метафізика. Основні функції філософії. Місце філософії як форми самовизначення людини.	2	0,5

№ з/п	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
МОДУЛЬ 1. ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ			
2.	<p>Тема 2. Філософія Стародавнього світу Специфіка східної філософії. Світоглядні особливості індійської культури. Ведична література та її роль в становленні індійської філософії. Ортодоксальні філософські школи: веданта, санкх'я, н'яя-вайшешика, йога-міманса. Неортодоксальні філософські школи: чарвака-локаята, будизм, джайнізм. Передумови становлення філософії в Стародавньому Китаї. Філософське вчення стародавнього Китаю. Етика Канфуція. Філософія даосизму (Лао-цзи) і діалектика дао. Принцип «священного недіяння». Легізм, моїзм, філософська школа Ін-Янь, давньокитайський номіналізм.</p>	2	0,5
3.	<p>Тема 3. Філософія стародавньої Греції та Риму Передумови виникнення грецької філософії. Загальна характеристика філософського мислення древніх греків. Основні етапи еволюції античної філософії. Наївний матеріалізм ранньоантичного періоду. Класика античної філософії. "Гуманістичний поворот" у давньогрецькій філософії. Софісти і Сократ. Онтологія Платона. Вчення Платона про ідеальну державу. Філософія Аристотеля. Метафізика Аристотеля і її основні поняття. Пізньоантичний період. Фізика й етика стоїків. Скептична аргументація Піррона. Фізика й етика Епікура. Загальна характеристика філософії неоплатоніків. Специфіка рабовласницької демократії.</p>	2	0,5
4.	<p>Тема 4. Філософія середньовічного суспільства, Відродження та Реформації Теоцентрична орієнтація середньовічної філософії. Християнсько-теїстична філософія апологетиків (К. Тертулліан, Ориген). Патристика (А. Августин). Середньовічна схоластика. Проблема універсалій. Гуманістичний характер філософії Відродження. Ренесансний платонізм (М. Кузанський, М. Фічіно, Піко делла Мірандола). Пантеїстична натурфілософія Ренесансу (Дж. Бруно, Галілео Галілей). Розвиток соціальної філософії в епоху Відродження. (Н. Макіавеллі, ранній соціалізм–утопізм). Реформація в Зах. Європі (М. Лютер, Ж Кальвін та інш.)</p>	2	0,5
5.	<p>Тема 5. Філософія Нового часу та доби Просвітництва. Особливості філософії Нового часу. Механістичний матеріалізм. Емпіризм та раціоналізм. Френсіс Бекон як засновник емпіричного методу. Т. Гоббс, Дж. Локк. Агностицизм Д. Юма. Методологія раціоналізму Р. Декарта. Проблема методу пізнання і вчення про субстанцію в філософії Б. Спінози і Г. Лейбніца. Кордоцентризм Б. Паскаля.</p>	2	0,5

№ з/п	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
	Погляди на природу людини та організацію суспільного життя в філософії діячів епохи Просвітництва.		
6.	<p>Тема 6. Німецька класична філософія та марксизм. Особливості і соціально-культурні передумови німецької класичної філософії. Творчість І. Канта. Структура і рівні пізнання. „Коперніканський” переворот Канта в поясненні природи пізнавальної діяльності. Практичний розум і категоричний імператив. Основні принципи філософської системи Гегеля. Філософія як самосвідомість абсолютної ідеї. Етапи саморозвитку ідеї. Діалектичний метод Гегеля. Вчення про громадянське суспільство Г. Гегеля. Антропологізм Л. Фейербаха. Людина як єдиний предмет філософії. Критика релігії. Богобудівництво Фейербаха: філософія майбутнього як “вічна” релігія. Філософські ідеї К. Маркса і Ф. Енгельса. Діалектичний матеріалізм. Науковий комунізм.</p>	2	0,5
7.	<p>Тема 7. Сучасна світова філософія Некласична філософія кінця ХІХ початку ХХ століття (А. Шопенгауер, С. К’еркегор). Філософія життя (Ф. Ніцше, А. Бергсон). Феноменологія гуссерліанства. Онтологія людини в екзистенціалізмі (М. Хайдеггер, Ж.-П. Сартр, А. Камю, К. Ясперс). Проблема несвідомого в психоаналізі (З. Фрейд, К. Юнг, Е. Фромм). Еволюція релігійної філософії. Неотомізм, тейярдизм. Філософія лінгвістичного аналізу. Постпозитивізм. Герменевтика як філософія розуміння (Х. Г. Гадамер, П. Ріквор). Структуралізм як явище філософської думки. Постструктуралізм (“декострукція” Ж. Дерріда).</p>	2	0,5
8.	<p>Тема 8. Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні Джерела і особливості філософії Київської Русі. Морально-етичний напрямок у філософії Київської Русі (митрополит Іларіон, моральне повчання В. Мономаха). Гуманістичні та реформаційні ідеї у філософській думці України (кін.ХV – поч. ХVІІ ст.) Філософія України доби Бароко. Києво-Могилянська академія. Філософія Г. Сковороди. Філософія просвітництва і романтизму в Україні. Розробка національної ідеї. Світоглядні уявлення Т. Г. Шевченка. Розвиток академічної філософії к.19 – поч.. 20 ст. Філософія України в ХХІ ст. Забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.</p>	2	0,5
	МОДУЛЬ ІІ. ТЕОРІЯ ФІЛОСОФІЇ		
9.	<p>Тема 9. Онтологія Світ як єдність природної і соціальної реальності. Мікрокосм і макрокосм. Світ і буття. Труднощі в визначенні категорії</p>	2	0,5

№ з/п	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
	„буття”. Форми буття людини у світі. Поняття реальності. Об’єктивна і суб’єктивна реальність. Єдність матеріальних систем, руху, простору і часу.		
10.	<p>Тема 10: Філософія свідомості</p> <p>Сутнісні виміри людського буття: дух, душа, свідомість, самосвідомість, несвідоме, духовність.</p> <p>Атрибутивні властивості свідомості: суб’єктивність, ідеальність, інтенціональність, рефлексивність, активність.</p> <p>Свідомість та мова.</p> <p>Свідомість як система. Проблема несвідомого.</p> <p>Архетипи колективного несвідомого.</p> <p>Свідомість та самосвідомість. Суспільна, масова, індивідуальна свідомість.</p> <p>Сучасні підходи до визначення свідомості.</p>	2	0,5
11.	<p>Тема 11: Гносеологія</p> <p>Структура пізнавального процесу: суб’єкт, об’єкт, знання.</p> <p>Основні принципи теорії пізнання.</p> <p>Чуттєва і абстрактно-логічна ступені пізнання та їхні форми.</p> <p>Інтуїція.</p> <p>Проблеми істини у філософії. Критерії об’єктивної істини та її властивості.</p> <p>Специфіка наукового пізнання. Методи емпіричного пізнання – спостереження, експеримент, вимірювання. Теоретичні (загальнонаукові) методи пізнання – аналіз і синтез, індукція і дедукція. Моделювання, абстрагування, аналогія.</p> <p>Проблема істини в філософії та науці: історичний і сучасний контекст. Філософські концепції істини. Істина як процес.</p> <p>Наука як соціальний інститут суспільства. особливості сучасної наукової картини світу.</p>	2	0,5
12.	<p>Тема 12. Проблема людини у філософії</p> <p>Людина як проблема філософії: історія і сучасність.</p> <p>Проблемність людського буття: есенційні та екзистенційні підходи. Проблема походження людини: філософські, релігійні та наукові підходи. Антропосоціогенез: основні чинники та їх взаємозв’язок</p> <p>Індивід, індивідуальність, особистість.</p> <p>Буття людини як буття можливості. Творчість, свобода, відповідальність як форма реалізації можливісного виміру людського буття.</p> <p>Життя і смерть: вихідна проблема людського буття. Свобода як цінність. Свобода, необхідність, відповідальність.</p>	2	0,5
13.	<p>Тема 13: Особа і суспільство</p> <p>Феномен соціального. Суспільство (соціум) як історичний процес і системне утворення. Діяльність як спосіб буття (існування) соціуму. Функції діяльності в житті суспільства і людини.</p> <p>Суспільні відносини як структура і спосіб організації діяльності та їх функції. Ринкові відносини як універсальний тип соціальних відносин.</p> <p>Інформаційне суспільство і нова утопічна свідомість.</p>	2	0,5

№ з/п	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
	Соціальний конфлікт. Держава як головний арбітр у розв'язанні соціальних конфліктів.		
14.	Тема 14. Філософія культури і цивілізації Людиновимірна сутність культури. Культура як інобуття людського духу - добра, істини і краси, - як ідеал людського буття. Культура, праця, мова – форми символічного буття людини. Діалоговий характер культури. Культура і цивілізація. Багатоманітність культур і цивілізацій. Колоподібні і лінійні концепції розвитку цивілізацій. Формаційний і цивілізаційний підходи до розуміння історичного процесу. Типологія формацій і цивілізацій.	2	0,5
15.	Тема 15. Філософія техніки Філософія техніки. Техніка як чинник розвитку сучасної цивілізації. Виявлення техніки в якості онтологічної умови, визначеного засобу і визначеної людської діяльності. Еволюція взаємовідносин між наукою і технікою. Незворотність розвитку техніки. Концепції технократичного детермінізму і антитехнократичні тенденції. Постгуманізм та Трансгуманізм як позиції прийняття техніки. Життя людини в соцмережі. Інформація та її типи. Інформаційні війни. Філософське осмислення дискусійних питань впливу технічного розвитку на життя сучасної людини.	2	0,5
16.	Тема 16 . Глобальні проблеми сучасності Нерозривність соціальних і природних сторін життя, індивідуального і загальносоціального, національного і загальнолюдського. Римський клуб і його місце в рішенні глобальних проблем. Загроза техногенних катастроф. Біосферні критерії розвитку цивілізацій. Екотехнологія. Нова екологічна свідомість. Соціобіологія: соціально-філософські проблеми взаємини суспільства і природи. Біополітика. Екософія: морально-естетичний аспект взаємин людини і природи. “Еко-Я”. Від панування над природою до співробітництва з усім живим.	2	0,5
Усього годин		32	8

3.2. Практичні заняття

№	Тема заняття	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Філософія як специфічний тип знання і світогляду. Філософія стародавнього Сходу(Єгипту, Індії, Китаю), Африки, Латинської Америки	2	1
2.	Тема 2. Філософія Стародавньої Греції та Риму. Філософія періоду Середньовіччя та епохи Відродження	2	1

3.	Тема 3. Філософія Нового часу	2	-
4.	Тема 4. Сучасна європейська філософія	2	-
5.	Тема 5. Українська філософія	2	1
6.	Тема 6. Проблема буття в філософії	2	-
7.	Тема 7. Багатовимірність феномену свідомості	2	-
8.	Тема 8. Філософія пізнання	2	1
Усього годин		16	4

3.3. Самостійна робота

№	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу	22	5
2.	Опрацювання окремих розділів, які не виносяться на лекції:	16	67
	Філософська думка Латинської Америки	1	1
	Філософія школи жуцзя, усін, моцзя, фацзя даоцзя (Китай). Доля чань-буддизму в Японії: «мистецтво дзен»	1	5
	Філософія епохи еллінізму: неоплатонізм.	1	4
	Германське відродження:Еразм Роттердамський «Похвала глупству»	1	4
	Філософія Бенедикта Спінози. Блез Паскаль:людина як мислячий очерет. Філософське мистецтво Шекспіра і Сервантеса:трагічні філософи Гамлет і Дон Кіхот	2	10
	Філософія тотожності Ф.Шеллінга .	1	4
	Філософія мови. (О.Потебня. Людвіг Вітгенштайн), Ганс-Георг Гадамер Філософія пізнання	1	10
	Карл Ясперс: гранична ситуація і вихід за межі. Микола Бердяєв:Боголюдина над безоднею нествореної свободи.	1	5
	Емманюель Муньє:трагічний оптимізм. І.В.Бичко «Пізнання і свобода»	1	5
	Філософія економіки :Карл Маркс«Приватна власність і комунізм», Макс Вебер «Протестантська етика і дух капіталізму». Еміль Золя «Гроші»	3	10
	Освальд Шпенглер «Присмерк Європи. Нариси морфології світової історії»,Йоганн Гейзинга «Людина,що грає», Кобо Абе «Людина коробка».Френсіс Фукуяма «Великий розрив».	2	10
	Реймон Арон «Мир і війна між націями»	1	4
3.	Підготовка та написання есе, доповідей, проєктів	12	-
4.	Підготовка до проведення контрольних заходів(контрольних робіт, тестування, екзамену)	22	36
Усього годин		72	108

4.Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Форма підсумкового семестрового контролю – екзамен

Модуль 1			Модуль 2			Підсумкова екзаменаційна оцінка		Разом з дисциплін и
Аудиторна та самостійна роботи			Аудиторна та самостійна роботи					
Теоретичний курс (тестування)	Практична (самостійна) робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична(самостійна) робота				
10	20		15	30		25	100	
№ лекції	Вид робіт	Бал	№ лекції	Вид робіт	Бал	Теоретичний курс	10	
Лекція 1-3	Пр. роб. 1	5	Лекція 10-11	Пр. роб. 5	5	Практичне завдання	15	
Лекція 4-5	Пр. роб. 2	5	Лекція 12	Пр. роб. 6	5			
Лекція 6-7	Пр. роб. 3	5	Лекція 13	Пр. роб. 7	5			
Лекція 8-9	Пр. роб. 4	5	Лекція 14-16	Пр. роб. 8	15			

5. Навчально-методичне забезпечення

1. Сертифікований електронний навчальний курс «Філософія» (Сертифікат ДН № 0123).
2. Габрусєва Н.В. Філософія в поняттях і термінах – Тернопіль, 2019. 73 с.
3. Довгань А.О., Габрусєва Н.В., Чоп Т.О. Методичні рекомендації та завдання для практичних занять з дисципліни «Філософія» для студентів економічних спеціальностей. Тернопіль, ФОП Паляниця В. А., 2022. 50 с.
6. Довгань А.О., Габрусєва Н.В., Чоп Т.О. Філософія. Лекційний курс для студентів економічних спеціальностей. Тернопіль. ФОП Паляниця В. А., 2022. 190 с.
7. Довгань А.О., Габрусєва Н.В., Чоп Т.О. Методичні рекомендації та завдання для самостійної роботи з дисципліни «Філософія» для студентів економічних спеціальностей. Тернопіль, ФОП Паляниця В. А., 2019. 25 с.
8. Лобас В.В., Довгань А.О. Логіка. Тернопіль, 2004. 288 с.

6. Рекомендована література

Базова

1. Губерський Л. Філософія : підручник. Харків : Фоліо, 2017. 621 с.
2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія: підручник. Право, 2023. 424 с.
3. Лозовий В., Требін М., Горлач М та інші. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Центр навчальної літератури, 2020. 1028 с.
4. Лютий Т. Пригоди філософських ідей Західного світу (від давнини до сучасності). Київ : Темпора, 2021. 384 с.
5. Мацьків І.В. Скарбниця мудрості. Розвиток морально-етичних поглядів і теорій. Філософія свідомості. ОВК, 2020. 512 с.

6. Мозговий Л., Бичко І., Додонов Р. Філософія. Кредитно-модульний курс. Центр навчальної літератури, 2020. 456 с.
 7. Петрушенко В.Л. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. Львів : Львівська політехніка, 2019. 596 с.
 8. Петрушенко В.Л. Філософія: підручник. Новий світ-2000, 2021. 504 с.
 9. Рудинеско Е. Філософи в обіймах бурі / Пер. з фр. О.А. Юдіна. – К.: Ніка-Центр, 2017. 208 с.
 10. Северинюк В.М. І Конфуцій, і Шевченко. Вибране: монографія. Ліра К, 2021. 276 с.
 11. Туренко В.Є. Жінки в античній філософії: постаті, праці, концепції: монографія. Ліра К, 2021. 236 с.
- Філософія: словник термінів та персоналій / В. С. Бліхар, М. А. Козловець, Л. В. Горохова, В. В. Федоренко, В. О. Федоренко. Київ : КВІЦ, 2020. 274 с.

Допоміжна

1. Бути людиною / Мирослав Попович. Київ : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2013. 223 с.
2. Глобалізація і культурна ідентичність: український вимір ; НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди. Київ : Наукова думка, 2018. 276 с.
3. Грабовський С. Відродження української філософії в УРСР (1960 –1980 рр.). Київ: НаУКМА 2014, 80 с.
4. Довгань А. Соціальна ідея і воєнний конфлікт. Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки: Збірник тез I Міжнародної наукової конференції присвяченої 35 роковинам аварії на ЧАЕС, 22-23 квітня 2021 р. / Упорядники: А.А. Криськов, В.В. Вишньовський та Н.В. Габрусєва. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2021 С.30-32
5. Історія філософії. Античність та Середньовіччя / пер. з італ. ... за ред. У. Еко та Р. Федріги. Харків : Фоліо , 2021. 555 с.
6. Лакс М. Метафізика : сучасний вступний курс / пер.з англ.. Київ : Дух і літера, 2016. 584с.
7. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. Київ, 2014. 65 с.
8. Поліщук О.П. Інтуїція. Природа, сутність, евристичний потенціал / О. Поліщук. Київ : Парапан, 2010. 228 с.
9. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст: франківський період. Київ: Комора, 2020.
10. Северино М. Сутність нігілізму. Київ : Темпора, 2020. 688 с.
11. Стрелкова А. Ю. Буддизм: філософія порожнечі. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020. 408 с.
12. Туренко В.Е. Жінки в античній філософії: постаті, праці, концепції : Ліра-К, 235 с.
13. Філософія радості від античних стоїків / Наталія Палій (перекладачка). Київ: Yakaboo Publishing, 2021. 304 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://dl.tntu.edu.ua/index.php> - Сторінка навчальної дисципліни на сервері дистанційного навчання ТНТУ.
2. <http://ellib.org.ua/pages-cat-23.html> - Електронні підручники з філософії.
3. <http://pidruchniki.com/filosofiya/> - Електронні підручники з філософії.
4. <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/lib-index.htm> - Бібліотека культурологічно-філософського альманаху «І»
5. @PlatosCaveUA – філософський канал в Телеграмі
6. <https://platoscave.com.ua/> - філософський портал «Печера Платона»
7. <https://bit.ly/3wdeelP> - подкаст з філософії

